



Besluit van de Autoriteit Consument en Markt van 11 december 2025, kenmerk ACM/UIT/660680, tot wijziging van de voorwaarden als bedoeld in artikel 12b van de Gaswet betreffende stoppen met Nexthour-product gasbalanceringsacties

Zaaknummer: ACM/25/196408

Besluit

ARTIKEL I

De Transportcode gas LNB wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 4.1.4.1 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de eerste alinea wordt een alinea ingevoegd, luidende:

De positie van het systeem balans signaal bevindt zich in één van de volgende vier zones: donkergroen, lichtgroen, oranje, rood. Hierbij is de mate van systeemmonbalans vanaf de donkergroene zone, in de volgorde zoals hiervoor benoemd, steeds oplopend, zowel in een tekortsituatie als in een overschotsituatie.

2. De eerste zin van de vierde alinea (nieuw) komt te luiden:

Als deze voorspelling buiten de donkergroene zone uitkomt en toeneemt ten opzichte van de voorspelling van de systeemmonbalans van het voorgaande uur, dan zal de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een WDM-titelertransactie aangaan om de systeemmonbalans te verminderen.

3. De vijfde alinea (nieuw) van artikel 4.1.4.1 vervalt.

B

In het tweede lid van artikel 4.1.8. wordt een onderdeel na onderdeel e toegevoegd, luidende:

f) opbrengsten uit de heffing, zoals gedefinieerd in artikel 4.1.4.10.

C

In artikel 4.1.4.9. wordt '4.1.4.7 en 4.1.4.8' telkens vervangen door '4.1.4.7, 4.1.4.8 en 4.1.4.10'.

D

Na artikel 4.1.4.9. wordt een nieuw artikel toegevoegd, luidende:

4.1.4.10.

1. Als de netbeheerder van het landelijk gastransportnet een WDM-transactie conform artikel 4.1.4.1 uitvoert, brengt de netbeheerder van het landelijk gastransportnet bij iedere onbalansveroorzakende programmaverantwoordelijke een heffing, conform artikel 3, zeventiende lid van NC-BAL, in rekening.
2. Als de voorspelling van het systeem balans signaal conform artikel 4.1.4.1. uitkomt in de lichtgroene zone, wordt de heffing, zoals bedoeld in het eerste lid, berekend als 0% van de absolute waarde van het bedrag dat volgt uit de berekening van artikel 4.1.4.2. of artikel 4.1.4.3.
3. Als de voorspelling van het systeem balans signaal conform artikel 4.1.4.1. uitkomt in de oranje zone, wordt de heffing, zoals bedoeld in het eerste lid, berekend als 10% van de absolute



waarde van het bedrag dat volgt uit de berekening van artikel 4.1.4.2. of de berekening van uit artikel 4.1.4.3.

4. Als de voorspelling van het systeem balans signaal conform artikel 4.1.4.1. uitkomt in de rode zone, wordt de heffing, zoals bedoeld in het eerste lid, berekend als 20% van de absolute waarde van het bedrag dat volgt uit de berekening van artikel 4.1.4.2. of uit de berekening van artikel 4.1.4.3.

ARTIKEL II

De Begrippencode Gas wordt als volgt gewijzigd:

A

De begrippen 'donkergroene zone', 'lichtgroene zone', 'oranje zone' en 'rode zone' vervallen.

ARTIKEL III

Dit besluit treedt in werking met ingang van 1 januari 2026.

Dit besluit zal met de toelichting in Staatscourant worden geplaatst.

's-Gravenhage, 11 december 2025

*Autoriteit Consument en Markt,
namens deze:
M.R. Leijten
bestuurslid*

Als u belanghebbende bent, kunt u schriftelijk bezwaar maken tegen dit besluit. Stuur uw gemotiveerde bezwaarschrift naar de Autoriteit Consument en Markt, Juridische Zaken, postbus 16326, 2500 BH Den Haag. Dit moet u doen binnen zes weken na de dag waarop dit besluit bekend is gemaakt. In uw bezwaarschrift kunt u de Autoriteit Consument en Markt verzoeken in te stemmen met rechtstreeks beroep bij de bestuursrechter.

TOELICHTING

1. Samenvatting

1. Met dit besluit stelt de Autoriteit Consument en Markt (hierna: de ACM) regels vast om onwenselijke effecten bij het gebruik van een Nexthour-product (hierna: NH-product) tijdens balanceringsacties op te lossen. Deze onwenselijke effecten zijn ontstaan door afgenomen liquiditeit van het NH-product tijdens balanceringsacties. Met dit besluit wordt een mogelijke oplossing hiervoor vastgesteld. Deze oplossing houdt in dat tijdens balanceringsacties in de “oranje zone” en “rode zone” het End-of-day-product (hierna: EOD-product) in plaats van een NH-product wordt gebruikt. Verder wordt besloten om een financiële heffing tijdens een balanceringsactie in voornoemde zones vast te stellen. Deze heffingen moeten programmaverantwoordelijken (hierna: PV'er) een financiële prikkel geven om zoveel mogelijk buiten deze zones te blijven. Het doel van dit besluit is om het risico op extreme prijzen bij balanceringsacties in de “oranje zone” en “rode zone” zoveel mogelijk te minimaliseren. Er wordt besloten om de nieuwe financiële heffingen jaarlijks te evalueren, samen met de codebepalingen over ‘voorkomen ongewenst balanceringsgedrag’.

2. Aanleiding en gevolgde procedure

2. De ACM stelt op grond van artikel 12f van de Gaswet regelgeving vast voor de gasmarkt. Dit besluit is tot stand gekomen op basis van een voorstel van Netbeheer Nederland dat de ACM op 16 oktober 2025 heeft ontvangen.
3. De ACM is van mening dat het voorstel geen technische voorschriften bevat bedoeld in Richtlijn 2015/1535. Om die reden zijn de voorwaarden in dit besluit niet aan de Europese Commissie in ontwerp ter notificatie aangeboden.

3. Beoordeling

3.1. Procedureel

4. De ACM constateert dat het voorstel op 11 september 2025 in een overleg met representatieve organisaties is besproken. In het voorstel is een verslag opgenomen van dit overleg en de indieners hebben in het voorstel aangegeven welke gevolgtrekkingen zij hebben verbonden aan de zienswijzen die organisaties naar voren hebben gebracht. Naar het oordeel van de ACM voldoet het voorstel daarmee aan de vereisten bedoeld in artikel 12d van de Gaswet. De ACM merkt op dat uit voorstel van Netbeheer Nederland blijkt dat er geen bezwaren in deze zienswijzen waren, enkel vragen en suggesties. Voorts is de gasmarkt gebaat bij een spoedige inwerkingtreding. Daar is ook in de zienswijzen om verzocht. Naar aanleiding hiervan besluit de ACM voor dit codebesluit de reguliere procedure te volgen. Dit betekent dat er bezwaar en beroep tegen dit besluit open staat in plaats van de zienswijzeprocedure.

3.2. Inhoudelijk

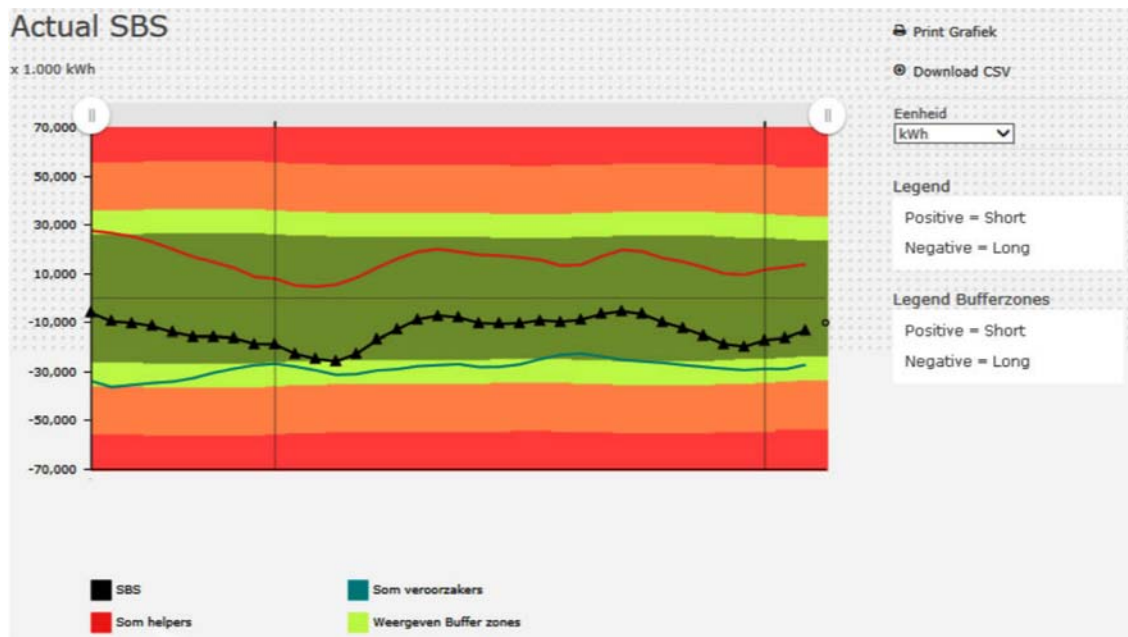
3.2.1. Huidig balanceringsregime

5. Het gastransportnet van GTS moet in balans zijn om het gas veilig en doelmatig te kunnen transporteren. In balans zijn houdt in dat het gastransportnet op de juiste druk blijft en dat het verschil tussen de gasinvoedingen en de gasonttrekkingen aan het net binnen bepaalde grenzen blijft.¹ Een van de algemene beginselen van balanceringsregime is dat de netgebruikers de verantwoordelijkheid dragen om hun balanceringsportfolio's in balans te brengen om zo de noodzaak tot het nemen van balanceringsacties door transmissiesysteembeheerders, zoals GTS, tot een minimum te beperken.² PV'ers kunnen hun portfolio balanceren door fysiek gas in te voeren of gas te onttrekken aan het landelijk gastransportnet of door gas op het TTF (Title Transfer Facility) – de virtuele marktplaats voor in Nederland verhandeld gas – te kopen of verkopen.
6. Het balanceringsregime vereist dagbalanceringsregime. Dit houdt in dat de balans van het gassysteem altijd (24/7) binnen bepaalde grenzen moet blijven, namelijk de donkergroene zone. Een PV'er

¹ Zie voor een uitgebreide uitleg over het balanceringsregime de toelichting bij codebesluit voorkomen van ongewenst balanceringsgedrag <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-23090.html>

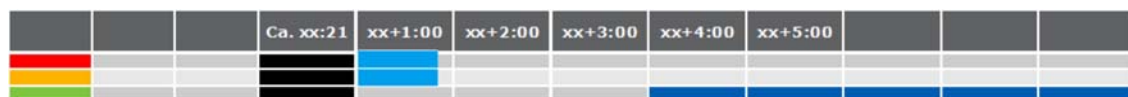
² Verordening (EU) 312/2014 van de Commissie van 26 maart 2014 tot vaststelling van een netcode inzake gasbalanceringsregime van transmissienetten

heeft de verantwoordelijkheid via het balanceren van haar portfolio om het systeembalans binnen de grenzen te houden en dus constant haar portfolio te monitoren. Indien het gehele gassysteem (Systeem Balans Signaal (SBS)) teveel in onbalans is, grijpt GTS hierop in.



Figuur 1: voorbeeld van een SBS met donkergroene, lichtgroene, oranje en rode zone.

- GTS grijpt in als het SBS buiten de middelste "donkergroene zone" komt, die in bovenstaande afbeelding is uitgebeeld. Zolang het SBS binnen de "donkergroene zone" blijft, is het gehele systeem voldoende in balans en hoeft GTS niet in te grijpen. Als verwacht wordt dat het SBS aan het einde van het uur in de "lichtgroene", "oranje" of "rode zone" komt, dan zal GTS een balanceringsactie uitvoeren met als doel het systeem weer binnen de donkergroene zone te brengen. GTS beoordeelt dit elk uur. De omvang van het door GTS gekochte/verkochte volume wordt bepaald door het verschil van de voorspelde SBS-waarde voor $xx+1:00$ en de grenswaarde tussen de "lichtgroene" en "donkergroene zone". Een dergelijke balanceringsactie heeft tot doel om de SBS-waarde zo snel als mogelijk terug te laten keren naar de "donkergroene zone".
- Indien de voorspelde SBS-waarde voor $xx+1:00$ zich in de "lichtgroene zone" bevindt, dan koopt of verkoopt GTS het volume via een zogenaamd EOD-product. Het EOD-product levert het gas "langzaam": vanaf de start van de levering, te weten $xx+4:00$, wordt het gekochte/verkochte volume evenredig verdeeld geleverd gedurende de resterende uren van de gasdag (te weten: tot 06:00 uur).
- Indien de voorspelde SBS-waarde voor $xx+1:00$ zich in de "oranje" of "rode zone" bevindt dan koopt of verkoopt GTS het volume via een zogenaamd NH-product. Het NH-product levert het gas "snel" en is een zogenaamd single clock-hour product: het gekochte/verkochte volume wordt in één uur geleverd. (Start van) de levering is het volgende uur ($xx+1:00$).



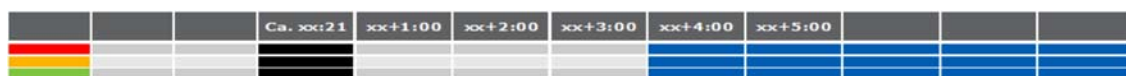
Figuur 2: huidige situatie tijdens balanceringsacties: levering van gas via EOD-product in de lichtgroene zone en NH-product in de oranje en rode zone.

3.2.2. Aanleiding en inhoud van het voorstel

- De omvang van de "donkergroene zone" is de bufferruimte voor PV'ers en maakt deel uit van de totale fysieke bufferruimte van het landelijk gasnetwerk. Dit netwerk heeft sinds de invoering van het balanceringsregime in april 2011 (met enkele aanpassingen in 2014) geen significante fysieke problemen ondervonden als gevolg van het balanceringsgedrag van PV'ers. De regels met betrekking tot het voorkomen van ongewenst balanceringsgedrag die sinds 1 januari 2024

van kracht zijn³, tonen, volgens GTS, aan dat de “donkergroene” zone genoeg ruimte biedt voor PV’ers om hun portfolio’s hierbinnen te balanceren. Er is daarom geen reden om de omvang van de bufferzones te wijzigen.

11. Om gas veilig, efficiënt en betrouwbaar te transporteren zijn fysieke middelen nodig (waaronder contracten bij gasopslagen, OBA’s en swaps). Zonder deze fysieke middelen zou de kans op fysieke problemen ten gevolge van onbalansen van PV’ers aanmerkelijk groter worden. Alleen met deze fysieke middelen kan het balanceringsregime functioneren zoals het nu doet.
12. De genoemde uitgangspunten voor balancering werken goed. GTS en marktpartijen hebben echter zorgen over de afgenomen liquiditeit bij de prijsvorming van het NH-product tijdens balanceringsacties. Tijdens door GTS uitgevoerde balanceringsacties in 2024, waarbij het NH-product gebruikt was, werd in een aantal gevallen onvoldoende volume aangeboden om aan de totale vraag van GTS te voldoen. In sommige gevallen werden volumes tegen extreme prijzen aangeboden. Aangezien GTS prijsnemend is (via market orders), werd op momenten van onvoldoende liquiditeit het hele aanbod in NH-producten afgeroepen, ook het aanbod met extreme prijzen. Daardoor hadden sommige balanceringsacties extreme (negatieve) prijzen.
13. Met dit besluit wordt een mogelijke oplossing voor voornoemde ongewenste situaties geïmplementeerd. Deze oplossing houdt in dat tijdens balanceringsacties in de “oranje zone” en “rode zone” niet meer het NH-product wordt gebruikt, maar in plaats daarvan – net als in de “lichtgroene zone” – het meer liquide EOD-product. Het NH-product blijft wel verhandelbaar op de beurs, maar wordt dan niet meer gebruikt voor gasbalanceringsacties. In de “lichtgroene”, “oranje” en “rode zone” zal enkel het EOD-product worden gebruikt. Hiermee kunnen zoveel mogelijk PV’ers fysiek volume ontvangen of leveren tijdens balanceringsacties in genoemde zones. Dit besluit stelt partijen namelijk in staat om ook in de “oranje zone” en “rode zone” gebruik te maken van onder meer gasopslagen, interconnectie- en industriële exit- en entriepunten. Programmaverantwoordelijken zonder transportcapaciteit worden in staat worden gesteld om tijdig transportcapaciteit te kopen met een Within-day-product. Dit creëert de mogelijkheid dat meer PV’ers op meer netwerkpunten fysiek volume op de beurs aanbieden tijdens een balanceringsactie in de “oranje zone” en “rode zone”. Hiermee wordt het risico op extreme prijzen bij balanceringsacties in voornoemde zones zoveel mogelijk geminimaliseerd. Vermoed wordt dat dit besluit niet ongewenst gedrag in de hand werkt.



Figuur 3: nieuwe situatie tijdens balanceringsacties: levering van gas via EOD-product in de lichtgroene, oranje en rode zone.

14. Er wordt verwacht dat deze latere start van de levering van het afgeroepen volume niet tot noemenswaardige fysieke problemen gaat leiden. De omvang van de beschikbare fysieke buffer en (gecontracteerde) fysieke middelen zijn volgens GTS groot genoeg. In de huidige situatie wordt het NH-product regelmatig virtueel geleverd als EOD-product. Dit “misbruik” heeft niet tot noemenswaardige fysieke problemen geleid. Naar verwachting zullen door het codebesluit Voorkomen Ongewenst Balanceringsgedrag nog zeer weinig balanceringsacties in “oranje” en “rode zone” plaatsvinden.
15. Verder wordt besloten om een financiële heffing tijdens een balanceringsactie in de “oranje” en “rode zone” vast te stellen. Deze heffingen moeten PV’ers een financiële prikkel geven om zoveel mogelijk buiten deze zones te blijven. Deze heffing is een binnen-de-dag-heffing zoals bedoeld in artikel 3, zeventiende lid, van Netcode Balancing⁴.
16. De heffing in de “oranje zone” is 10% van de gasprijs die bij de balanceringsactie van GTS tot stand is gekomen. Dit betekent dat bij een onbalanssituatie met een tekort aan gas in het systeem door de onbalansveroorzakers 110% van de gasprijs wordt betaald en bij een onbalanssituatie met een overschot aan gas in het systeem wordt 90% van de gasprijs ontvangen.
17. De heffing in de “rode zone” is 20% van de gasprijs die bij de balanceringsactie van GTS tot stand is gekomen. Dit betekent dat bij een short-situatie door de veroorzakers 120% van de gasprijs wordt betaald en bij een long-situatie wordt 80% van de gasprijs wordt ontvangen.
18. De hoogte van de heffing moet zodanig worden vastgesteld dat het een financiële prikkel geeft aan marktpartijen om zoveel mogelijk buiten de “oranje” en “rode zone” te blijven. De hoogte van de heffing volgt niet uit een berekening en wordt daarom elk jaar geëvalueerd. De opbrengsten van de heffing komen ten goede van marktpartijen aangezien deze worden verrekend met de neutraliteitsheffing (artikel 4.1.8 tweede lid onder e Transportcode gas LNB). Uit Netcode Balancing volgt dat de netbeheerder geen winst of verlies mag maken met heffingen in verband

³ Codebesluit voorkomen van ongewenst balanceringsgedrag <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2023-23090.html>

⁴ Verordening (EU) 312/2014 van de Commissie van 26 maart 2014 tot vaststelling van een netcode inzake gasbalancerings van transmissienetten



met zijn balanceringsactiviteiten. Verder zal de effectiviteit van de heffing in de loop van de tijd moeten worden geëvalueerd, opdat het instrument zo doelmatig mogelijk is.

19. Besloten wordt om de financiële heffingen jaarlijks te evalueren, samen met de codebepalingen tegen ongewenst balanceringsgedrag. Deze evaluatie is mede wenselijk vanwege de hoogte van de heffing zoals in randnummer 18 aangegeven.
20. Tot slot komen met dit besluit de definities van “donkergroene zone”, “lichtgroene zone”, “oranje zone”, “rode zone” in de Begrippencode Gas te vervallen. Deze definities zijn met de voorgestelde wijzigingen van de Transportcode Gas LNB niet langer volledig correct. Bovendien werd in deze definities niet duidelijk dat de schakerende kleuren te maken heeft met de mate van systeemmonbalans. Ter vervanging wordt er extra toelichting op de zones voor balanshandhaving gegeven in een nieuwe (eerste) alinea in artikel 4.1.4.1. van de Transportcode Gas LNB. GTS blijft de grenzen van de zones publiceren in lijn met artikel 4.1.2.1.
21. De ACM komt tot het oordeel dat de wijzigingen die Netbeheer Nederland voorstelt niet in strijd zijn met de belangen, regels en eisen bedoeld in artikel 12f, eerste en tweede lid, van de Gaswet.
22. De ACM heeft grammatica, spelling en interpunctie in het codevoorstel waar nodig gecorrigeerd. Daarnaast heeft de ACM enkele tekstuele aanpassingen gedaan om de codebepalingen te verduidelijken.